

Uitspraak klachtencommissie Wvggz

Uitspraak van de Klachtencommissie van Vincent van Gogh te Venray zoals bedoeld in hoofdstuk 10.6 van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (verder te noemen Wvggz).

Betreft de klacht van de heer XXXXXXXX, klachtnummer 2020/077.

Datum binnenkomst van de klacht: 6 november 2020.
Datum behandeling van de klacht: 19 november 2020.
Datum uitspraak klacht: 25 november 2020.

De klachtencommissie van Vincent van Gogh te Venray, heeft zich beraden over de klacht van de heer XXXXXXXX, geboren op XXXXXXXX, aan wie ten tijde van het indienen van de klacht op grond van een zorgmachtiging verplichte zorg werd verleend door het Vincent van Gogh. De heer XXXXXX zal verder worden aangeduid als klager. Klager verblijft op de afdeling XXXX te XXXX, onderdeel van het Vincent van Gogh.

1. Verloop van de procedure.

Op 6 november 2020 ontving de klachtencommissie van klager een klachtformulier. Het klachtformulier was niet gedateerd.

Kort samengevat klaagt klager over de beslissing om hem in het kader van de toe te passen verplichte zorg te separeren voor de periode van 20 tot en met 28 september 2020.

De klacht betreft een klachtmogelijkheid zoals opgenomen in artikel 10.3 Wvggz.

De klacht is door de klachtencommissie geregistreerd onder klachtnummer 2020/077.

De bestreden beslissing is door de behandelverantwoordelijke psychiater (verweerder) genomen op 20 september 2020. De schriftelijke mededeling van de geneesheer-directeur, van de door de behandelverantwoordelijke psychiater genomen beslissing, is aan klager uitgereikt op 20 september 2020.

Klager heeft tevens verzocht om een schadevergoeding.

Klager heeft de klachtencommissie toestemming verleend om, indien nodig, zijn (medisch en verpleegkundig) dossier in te zien.

Klager werd in de onderhavige klachtenprocedure bijgestaan door mevrouw XXXXXX, patiënten-vertrouwenspersoon, en verder te noemen PVP.

De klacht is gericht tegen de heer XXXXXXXX, psychiater, behandelverantwoordelijke, en verder te noemen verweerder. Door verweerder is op 10 november 2020 een verweerschrift ingediend, dat ook op die dag door de klachtencommissie is ontvangen.

De PVP heeft vervolgens op 19 november 2020, voorafgaande aan de hoorzitting, nog een schriftelijke toelichting aan de klachtencommissie toegezonden, die dag door de klachtencommissie ontvangen.

Vanwege Covid 19 heeft de klachtencommissie met instemming van alle betrokkenen op 19 november 2020 een digitale hoorzitting gehouden via Teams.

Klager, bijgestaan door de PVP, en verweerder zijn toen in persoon verschenen.

Uitspraak klachtencommissie Wvggz

Tevens waren aanwezig de heer XXXXXX, arts in opleiding tot specialist, mevrouw XXXXXXXX, verpleegkundige en mevrouw XXXXXXXX, stagiaire.

Het definitieve en schriftelijke oordeel van de klachtencommissie ten aanzien van de klacht is door de klachtencommissie vastgesteld op 25 november 2020.

Dezelfde dag is tenslotte een exemplaar van dat oordeel aan klager, de PVP, verweerder, de directie van Vincent van Gogh en aan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd toegezonden.

2. Standpunten klaagster en verweerder.

Kort samengevat en voor zover voor de beoordeling van de klacht van belang, stelt klager, en de PVP namens klager, het navolgende.

Klager is op grond van een crisismaatregel (en vervolgens voortgezette crisismaatregel en inmiddels zorgmachtiging) opgenomen en vanaf opname meteen gesepareerd. Klager vindt dat ten onrechte: er was geen aanleiding om hem meteen in te sluiten in de separeer. Bovendien kon klager in de separeer niet de medicatie weigeren. Klager is eerder opgenomen geweest, maar vindt de afdeling XXXX een zware afdeling. Klager meldt dat hij uit zijn woning is gezet maar vindt dat niet terecht. In ieder geval vindt klager dat verweerder ook had kunnen kiezen voor een minder ingrijpend beleid, zoals een kamerprogramma.

De PVP voert in de schriftelijke toelichting van 19 november 2020 -kort en zakelijk samengevat- het volgende aan:

Het is onduidelijk of de crisismaatregel voorziet in een insluiting. Maar los daarvan was er geen reden om klager meteen na de opname in de CIBU in te sluiten: klager was niet agressief en kwam rustig over: er is ook nergens genoteerd dat klager agressief was. De opname in de accommodatie was al voldoende om een mogelijke maatschappelijke teloorgang af te wenden. Bovendien kan het niet zo zijn dat klager enkel vanwege eerdere incidenten in het verleden meteen bij opname wordt gesepareerd: daar is een actuele aanleiding voor nodig. Er was bij opname geen sprake van een noodzaak tot het afwenden van ernstig gevaar, want dat was er niet. Het separeren, enkel gebaseerd op ervaringen met klager uit het verleden, is niet toegestaan. Een separatie heeft bovendien eerder een nadelige invloed op klager dan een positieve. Verder is in het dossier van klager niet terug te lezen of de zorgverantwoordelijke heeft bekeken of klager wilsonbekwaam was en of er sprake was van een acuut gevaar voor klager of diens omgeving. Klager acht de separatie niet proportioneel, maar in ieder geval niet subsidiair omdat een eventueel ernstig nadeel ook met een kamerprogramma effectief kon worden afgewend.

Kort samengevat en voor zover voor de beoordeling van de klacht van belang stelt verweerder het navolgende:

Klager is bekend met eerdere recidiverende psychoses in het kader van een schizofrenie met op de voorgrond staande angsten en tijdens de psychoses een mutisme. Klager werd opgenomen omdat hij naakt op straat liep en het water inliep: waarom hij dat deed is onduidelijk. Ook werd hij uit zijn woning gezet. Na opname bleek klager mutistisch en volstrekt oninvoelbaar en niet te peilen. Contact maken met klager bleek dus onmogelijk. Dat toestandsbeeld bij opname en de eerdere ervaringen met klager in de zin van agressieve incidenten die uit het niets en volstrekt onverwacht optreden, waren aanleiding om klager te separeren. Dat ook vooral vanuit de gedachte dat prikkels die agressie oproepen en klager dus volgens verweerder behoefte had aan een prikkelarme omgeving om te voorkomen dat klager op de afdeling mogelijk opnieuw agressief zou ontsporen. Een kamerprogramma werd als onhaalbaar geacht omdat klager dan kan beschikken over spullen en bovendien de kamer steeds zou kunnen verlaten. Voor de veiligheid van klager zelf, maar tevens voor de veiligheid van

Uitspraak klachtencommissie Wvggz

anderen, was de separatie nodig. Anders dan klager en de PVP meent verweerder dat historische ervaringen met klager een goede voorspeller zijn van diens te verwachten gedrag. Verweerder wijst er nog op dat klager in de separeer niet agressief was en dat klager ook gebruik kon maken van de voorruimte en momenten in de tuin. Dat klager al met ingang van 28 september 2020 de separeer kon verlaten is te danken aan deze insluiting in een prikkelarme omgeving en de juiste bejegening van klager door het team van XXXX. Klager zou nu zelfs met ontslag kunnen maar hij heeft geen huisvesting. Er wordt gezocht naar een plek binnen beschermd wonen.

3.Beoordeling van de klacht.

3.1 Algemene overwegingen ten aanzien van de klacht.

3.1.1. Klager heeft de klacht gebaseerd op art.10.3 Wvggz en is dus ontvankelijk in de klacht.

3.1.2. De klachtencommissie is bevoegd om van deze klacht kennis te nemen.

3.1.3. Nu de klacht betrekking heeft op een beslissing die niet meer actueel is zal de klachtencommissie uitspraak doen binnen de 4weken termijn.

3.1.4. De klachtencommissie komt aan een inhoudelijke beoordeling van de klacht toe.

3.1.5. Algemene overwegingen.

Een belangrijk uitgangspunt voor de inhoudelijke beoordeling van klachten in het algemeen, is het recht van de patiënt op bescherming van zijn lichamelijke en geestelijke integriteit en diens recht op privacy. Inbreuken daarop moeten een wettelijke basis hebben. De Wvggz biedt een basis om die inbreuken te rechtvaardigen mits aan de in die wet gestelde voorwaarden wordt voldaan.

In feite ziet de klacht op de insluiting in een separeerruimte tussen 20 en 28 september 2020.

De klachtencommissie stelt vast dat er ten tijde van de bestreden beslissing sprake was van een door de rechtbank Limburg afgegeven crisismaatregel. Verder stelt de klachtencommissie vast dat deze maatregel voorziet in de insluiting.

De verplichte zorg kan op grond van art.3.3. Wvggz alleen worden verleend als een persoon als gevolg van een psychische stoornis risico's op ernstige benadeling van zijn eigen lichamelijke of geestelijke integriteit oproept of dat oproept voor anderen (oorzakelijk verband tussen de psychische stoornis en het aanzienlijke risico op ernstig nadeel voor de persoon zelf of voor een ander), er geen mogelijkheden voor zorg op basis van vrijwilligheid bestaan, er geen minder bezwarende alternatieven zijn die voor die persoon ook het beoogde effect sorteren, de verplichte zorg, gelet op het beoogde doel van de verplichte zorg evenredig is, en het tenslotte redelijkerwijs is te verwachten dat de te verlenen verplichte zorg effectief is.

Bovendien moet er worden voldaan art.3.4.Wvggz: de verplichte zorg kan alleen worden verleend om een crisissituatie af te wenden, om ernstig nadeel af te wenden, om de geestelijke gezondheid van de betrokkene te stabiliseren, om de geestelijke gezondheid van de betrokkene dusdanig te herstellen dat hij zijn autonomie zoveel mogelijk herwint of om de fysieke gezondheid van de betrokkene te stabiliseren of te herstellen, in het geval dat door het gedrag van de betrokkene als gevolg van diens psychische stoornis kan leiden tot ernstig nadeel daarvoor.

Van belang voor de inhoudelijke beoordeling van de in de kliniek verleende verplichte zorg, en in casu de insluiting, is naar het oordeel van de klachtencommissie eveneens art.8.9 Wvggz.

Dat artikel bepaalt het navolgende.

Uitspraak klachtencommissie Wvggz

Artikel 8:9

1. De zorgverantwoordelijke neemt ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,*
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en*
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur.*

2. De zorgverantwoordelijke stelt een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg op grond van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging op schrift en voorziet de beslissing van een schriftelijke motivering.

3. De geneesheer-directeur geeft betrokkene, de vertegenwoordiger en de advocaat een afschrift van de beslissing en stelt hen schriftelijk in kennis van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

4. Indien verplichte zorg anders dan strekkende tot opname in een accommodatie, op grond van een crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of zorgmachtiging wordt toegepast, legt de zorgverantwoordelijke, onverminderd het bepaalde in artikel 1:5, na overleg met de vertegenwoordiger, schriftelijk vast in het dossier, bedoeld in artikel 8:4, met vermelding van de datum en het tijdstip, of:

- a. betrokkene tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake in staat is, en*
- b. er een acuut levensgevaar dreigt voor betrokkene dan wel er een aanzienlijk risico is voor een ander op levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, ernstige psychische, materiële, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, of om ernstig in zijn ontwikkeling te worden geschaad, dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.*

5. De zorgaanbieder, geneesheer-directeur en zorgverantwoordelijke leggen geen beperkingen op in het contact van betrokkene met de vertegenwoordiger, de inspectie of de justitiële autoriteiten.

Voorts dient de te verlenen verplichte zorg proportioneel te zijn (moet in verhouding staan tot het af te wenden gevaar), subsidiair te zijn (er moeten voor de betrokkene geen minder ingrijpende middelen/maatregelen bestaan die hetzelfde beoogde doel kunnen bereiken) en dient die zorg doelmatig te zijn (van de te verlenen verplichte zorg mag effect worden verwacht). Tevens moet de te verlenen verplichte zorg ook veilig kunnen worden verleend.

Tenslotte moet de zorgverantwoordelijke op grond van art.8.9 lid 3 Wvggz de betrokkene deugdelijk gemotiveerd in kennis stellen van welke verplichte zorg zal worden verleend, waarom die verplichte zorg wordt verleend en dient hij de betrokkene te wijzen op zijn verzet mogelijkheden.

3.2. Specifieke overwegingen ten aanzien van de klacht.

Klager verbleef ten tijde van het indienen van de klacht binnen de kliniek in het kader van verplichte zorg op grond van een door de rechtbank Limburg verleende zorgmachtiging. Die voorziet in een insluiting. Ten tijde van de toepassing van de verplichte zorg (de insluiting) verbleef klager binnen de kliniek op grond van een crisismaatregel, die later werd voortgezet.

De te verlenen verplichte zorg voorziet blijkens die (later voortgezette) crisismaatregel tot 23 september 2020 om 14.51 uur onder meer in insluiting. In de crisismaatregel wordt dat ook benoemd.

Uitspraak klachtencommissie Wvggz

Ook in de mondelinge uitspraak van de rechtbank van 23 september 2020 wordt daarin voorzien voor een termijn van maximaal 3 weken.

De klachtencommissie heeft geen redenen om te twijfelen aan de door verweerder gestelde diagnose en het door hem beschreven toestandbeeld bij opname (mutisme, geen contact mogelijk, oninvoelbaar en onpeilbaar).

Met klager konden bij opname geen afspraken worden gemaakt om op vrijwillige basis zorg te bieden. De veronderstelling van klager en de PVP dat klager meteen na de opname is gesepareerd enkel op grond van ervaringen uit het verleden is onjuist.

Klager is gesepareerd op basis van het actuele toestandbeeld zoals dat door verweerder bij de opname werd gezien in combinatie met ervaringen met dat beeld uit eerdere opnames van klager, waarbij klager volstrekt uit het niets en onverwacht agressief gedrag kan vertonen. Daarmee is het ernstig nadeel gegeven: gevaar voor anderen binnen de kliniek, maar ook het risico dat klager zichzelf iets aan doet of door diens gedrag agressie van anderen over zich afroept. Een minder ingrijpende maatregel zoals een kamerprogramma is wel door verweerder overwogen maar bleek niet haalbaar omdat klager dan kon beschikken over spullen om mee te dreigen en klager bovendien ongehinderd de kamer kon verlaten.

Op grond van voorgaande overwegingen oordeelt de klachtencommissie dat verweerder op terechte en juiste gronden kon en mocht besluiten om klager in te sluiten in de separeerruimte. Gezien de ernst van het mogelijke nadeel acht de klachtencommissie dit ook proportioneel. Daarbij overweegt de klachtencommissie tevens dat klager ook kon beschikken over de voorruimte, er momenten met klager in de tuin waren en verweerder en diens team er alles aan hebben gedaan om klager weer zo spoedig als mogelijk is te de-separeren. Omdat een kamerprogramma niet haalbaar bleek op de door verweerder aangevoerde gronden, oordeelt de klachtencommissie de separatie ook als subsidiair. Tenslotte was het verblijf van klager in de separeer (prikkelarme omgeving) ook doelmatig hetgeen alleen al blijkt uit het feit dat de separatie leidde tot een zodanig stabiel gedrag van klager, dat hij al op 28 september 2020 de separeer kon verlaten.

De klacht zal op voornoemde gronden dan ook ongegrond worden verklaard. Het verzoek tot schadevergoeding zal dientengevolge worden afgewezen.

4.De schadevergoeding.

Nu de klacht van klager ongegrond zal worden verklaard, zal ook het verzoek tot schadevergoeding worden afgewezen.

5.De uitspraak.

- de klachtencommissie verklaart de klacht van klager **ongegrond**;
- de klachtencommissie wijst **af** het verzoek tot schadevergoeding.

Aldus gegeven te Venray,

op 25 november 2020,

Mr. XXXXXXXX, voorzitter

Uitspraak klachtencommissie Wvggz

De Klachtencommissie bestond uit:

Dhr. mr. XXXXXXXXXX, jurist en voorzitter van de Klachtencommissie;

Dhr. XXXXXXXX, psychiater en lid van de klachtencommissie;

Dhr. XXXXXXXX, financieel adviseur en lid van de klachtencommissie.

Eventuele gegrondverklaring van een klacht of een klachtonderdeel houdt niet automatisch in dat deze klacht ook op grond van het civiel-, straf- of tuchtrecht gegrond wordt verklaard.

Op grond van art. 10:7 Wvggz kan betrokkene, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van betrokkene onder de in art. 10:7 Wvggz genoemde voorwaarden tegen de uitspraak van de klachtencommissie in beroep bij de rechter. Op grond van art. 10:9 Wvggz kan de rechter de beslissing waartegen de klacht is gericht, schorsen.